

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

**Normatívny postup
pre účastníkov certifikácie lesov podľa SFCS-PEFC**

Ochrana kvality vôd v lesných porastoch

Obsah

1	Úvodné ustanovenie.....	3
1.1	Účel.....	3
1.2	Záväznosť.....	3
2	Vymedzenie pojmov.....	3
2.1	Použité pojmy.....	3
2.2	Použité skratky.....	3
3	Popisy a postupy.....	3
3.1	Funkcie lesných porastov.....	3
3.2	Rozdelenie vôd.....	3
3.3	Hospodárske opatrenia.....	4
3.3.1	Trvalé vodné zdroje.....	4
3.3.2	mokradňné spoločenstvá, slatiny, vrchoviská a rašeliniská.....	5
3.3.3	strže a výmole.....	5
3.3.4	ochranné pásma vodárenských zdrojov, prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd.....	5
3.4	Povinnosti účastníka certifikácie (zadávatel'a prác) vo fáze prípravy a realizácie ťažbovo dopravného procesu.....	5
4	Súvisiace dokumenty.....	6

1 Úvodné ustanovenie

1.1 Účel

Tento normatívny dokument rieši špecifický postup obhospodarovania lesov pri zabezpečovaní ochrany kvality vôd lesnými porastmi.

1.2 Závaznosť

Tento normatívny dokument je záväzný pre všetkých účastníkov certifikácie lesov.

2 Vymedzenie pojmov

2.1 Použité pojmy

vodný tok: pre účely tohto postupu je to pozdĺžna priehlbina v zemskom povrchu vyplnená vodou odtekajúcou z povodia minimálne 350 dní v roku

nárazníková zóna: je plocha slúžiaca predovšetkým na zabránenie alebo zmiernenie nežiaducich vplyvov na kvalitu vody (erózia, naplavovanie nežiaducich prvkov a pod.)

brehová čiara: brehovou čiarou je priesečnica vodnej hladiny s príľahlými pozemkami, po ktorú voda stačí pretekať medzi brehmi bez toho, aby sa vylievala do príľahlého územia. Brehová čiara umelého koryta je určená v dokumentácii stavebných úprav.

pobrežný pozemok: pozemok bezprostredne nadväzujúci na vodný tok alebo vodnú nádrž

strže: terénne ryhy, vzniknuté vymieľaním tečúcou vodou, s veľmi malým povodím, veľkým sklonom a výraznou eróziou dna a svahov

2.2 Použité skratky

OP VZ – ochranné pásmo vodárenského zdroja

HS – hospodársky spôsob

3 Popisy a postupy

3.1 Funkcie lesných porastov

- brehoochranná funkcia - spočíva v ochrane brehov vodných tokov a nádrží pred deštrukciou vymieľaním, resp. rozplavovaním a podomieľaním
- protierózna – spočíva v ochrane brehov a svahov strží a výmoľov pred vznikom erózie spôsobenej vodou pritekajúcou z okolitých plôch a pred vymieľaním
- vodoochranná – spočíva v ochrane kvality vody vo vodných tokoch a nádržiach zamedzovaním naplavovania nežiaducich látok z okolia
- krajinotvorná – uplatňuje sa predovšetkým v nelesnej krajine, v lesnej krajine pri studničkách a prameňoch
- drevoprodukčná – produkcia drevnej hmoty

3.2 Rozdelenie vôd

Pre účely tohto normatívneho dokumentu delíme:

- trvalé vodné zdroje – vodné toky a vodné nádrže (vrátane vodárenských), pramene a studničky
- podmáčané stanovišťa - mokradné spoločenstvá v lesných porastoch, rašeliniská, slatiny a vrchoviská
- strže a výmole

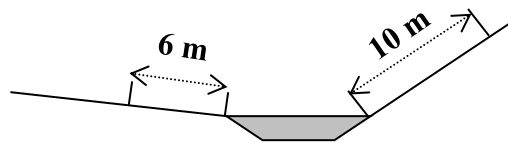
- d) ochranné pásma vodárenských zdrojov a ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd

3.3 Hospodárske opatrenia

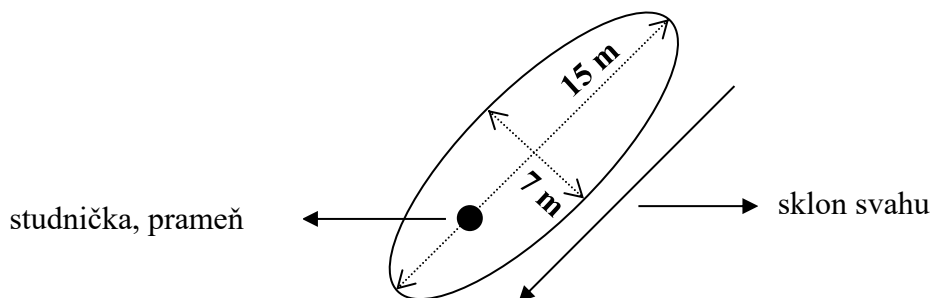
3.3.1 Trvalé vodné zdroje

3.3.1.1 Nárazníková zóna

- a) pri vodnom toku a vodnej nádrži je nárazníková zóna určená vzdialenosťou od brehovej čiary na vodnom toku a od hladiny vodnej nádrže (pri plnej kapacite) a je závislá od sklonu pobrežných pozemkov. Pri sklone pobrežných pozemkov do 40% vrátane je nárazníková zóna široká minimálne **6 m** a pri sklone pobrežných pozemkov nad 40% je nárazníková zóna široká minimálne **10 m** na jednej strane brehu.

- b) pri prameňoch a studničkách je nárazníková zóna určená:
- do sklonu terénu 20% kruhom s priemerom minimálne 10 m opísaným okolo prameňa alebo studničky
 - v sklone nad 20% elipsou o rozmeroch minimálne 7 x 15 m umiestnenej dlhšou stranou po spádnicu a posunutej proti svahu.

- c) obhospodarovateľ rozhodne o veľkosti (zväčšení) a lokalizácii nárazníkovej zóny
d) nárazníková zóna sa v teréne nevyznačuje

3.3.1.2 Hospodárske opatrenia

- hospodárenie je zamerané na trvalosť spevňovania brehov koreňovým systémom lesných drevín a ochranu kvality vody
- uplatňuje sa účelový a výberkový HS
- pri vodnom toku sa zásahy nevykonávajú v období zvýšeného prietoku vody
- po ukončení činnosti musia byť ťažbové zbytky odstránené z vodného toku a vodnej nádrže tak, aby bola zachovaná prietoknosť koryta
- približovanie dreva sa vykonáva takým spôsobom, ktorý má najmenší vplyv na narušenie brehov a dna koryta toku. Po ukončení približovania je vykonávateľ práce povinný uviesť vodný tok do pôvodného stavu.
- vo vzdialenosti 25 m od brehovej čiary vodného toku a nádrže, studničky alebo prameňa je zakázané skladovať PHM a manipulovať s nimi (tankovať do JMP, traktorov ...), mimo miest na to určených a uspôsobených

- g) vo vzdialenosti 25 m od brehovej čiary vodného toku a nádrže, studničky alebo prameňa je zakázané používať chemické látky škodlivé pre ryby a vodné živočíchy (zaradené v zozname schválených prípravkov na ochranu rastlín do kategórií Vo1 až Vo3 resp. 1-6)
- h) stromy v nárazníkovej zóne studničiek a prameňov je vhodné ponechať do fyziologického veku alebo na dožitie v zmysle technického dokumentu SFCS 1003:2014 (kritérium 4.5. drevo pre rozvíj biodiverzity)
- i) pri vodárenských zdrojoch sa uplatňujú len opatrenia, ktoré nie sú v rozpore s rozhodnutiami o vyhlásení ochranných pásiem

3.3.2 mokradňné spoločenstvá, slatiny, vrchoviská a rašeliniská

- a) mokradňné spoločenstvá, slatiny, vrchoviská a rašeliniská sú spoločenstvá viazané na vysokú hladinu spodnej vody so špecifickou drevinovou skladbou
- b) hospodárske opatrenia sú zamerané na ochranu spoločenstiev rastlín a živočíchov na týchto miestach
- c) v mokradňných spoločenstvách, slatinách, vrchoviskách a rašeliniskách je zakázané používať chemické látky škodlivé pre ryby a vodné živočíchy (zaradené v zozname schválených prípravkov na ochranu rastlín do kategórií Vo1 až Vo3 resp. 1-6)
- d) pri obnove porastov sa uplatňuje účelový alebo výberkový HS
- e) pri ťažbe sa v maximálnej miere uplatňuje smerová stínka von z plochy spoločenstva
- f) vyťahovanie drevnej hmoty sa vykonáva po jednotlivých kmeňoch spravidla pri zamrznutej pôde

3.3.3 strže a výmole

- a) hospodárske opatrenia sú zamerané na udržanie trvalého pokryvu pôdy a spevnenie pôdy koreňovým systémom drevín
- b) v stržiach a výmolech a ich bezprostrednom okolí (minimálne 5 m od hrany strže resp. výmole) sa uplatňuje bezzásahový režim alebo účelový resp. výberkový HS
- c) ťažbové zbytky sa umiestňujú naprieč na dno strže resp. výmole pre vytvorenie prirodzených podmienok na zanášanie ich dna

3.3.4 ochranné pásma vodárenských zdrojov, prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd

- a) hospodárske opatrenia sú zamerané na ochranu kvality vody
- b) obmedzenia hospodárenia sú uvedené v rozhodnutiach o vyhlásení ochranných pásiem
- c) v 1. stupni ochranného pásma vodárenských zdrojov, prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd je zakázané používať chemické látky
- d) v 2. stupni ochranného pásma vodárenských zdrojov, prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd je zakázané používať chemické látky s obmedzením použitia v ochranných pásmach vodárenských zdrojov (PHO) podľa platného zoznamu schválených prípravkov na ochranu rastlín

3.4 Povinnosti účastníka certifikácie (zadávateľa prác) vo fáze prípravy a realizácie ťažbovo dopravného procesu

- a) určiť šírku nárazníkových zón trvalých vodných zdrojov a rozhodnúť o zaradení časti lesa do mokradňného spoločenstva, v ktorom sa uplatňuje postup podľa bodu 3.3.2.
- b) Stanoviť najvhodnejší technologický postup na základe výskytu vodných zdrojov:
- c) Určiť časový rámec vykonávania ťažbovo dopravného procesu

- d) Vypracovať záznam o odovzdaní pracoviska s upozornením na vodné zdroje a opatrenia na ich ochranu (prípustné limity poškodenia pôdy a porastov, povinnosti pri obmedzení poškodenia pôdy a porastov, pot'ážbovú úpravu pracovísk) v príslušnej JPRL
- e) Odovzdať miesto vykonania prác dodávateľovi, upozorniť ho na:
- špecifiká pracoviska,
 - dodržanie určených dopravných dráh a technologického postupu,
 - limity prípustného poškodenia porastov,
 - spôsob vykonania pot'ážbovej úpravy
 - podmienky pri zaobchádzaní s nebezpečnými látkami (motorová nafta, benzín, oleje) z hľadiska ochrany pôdy a vôd
 - zodpovedajúci technický stav strojov (začatie práce povoliť len v prípade, že nedochádza k úniku ropných produktov)
- v zmysle záznamu o odovzdaní pracoviska, ktorý sa odovzdá proti podpisu dodávateľovi.

4 Súvisiace dokumenty

Zákon č. 326/2005 Z.z. SNR o lesoch

Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách

Zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami

Vyhláška č 29/2005 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov

STN 48 2506 Zahrádzanie bystrín a strží

Metodické pokyny MLVH SSR č. 6184/82-5/161-160 na postup pri obhospodarovaní lesov v ochranných pásmach vodných zdrojov

Technické dokumenty Slovenského systému certifikácie lesov